

26.3.2018
Anne Koskela
Hallitusneuvos

ENSIHOITON LIITTYVÄ LAINSÄÄDÄNTÖUUDISTUS

Esityksen sisältö

- Vuoden 2017 alusta toteutetut muutokset
- STM:n asetus ensihoitopalvelusta 24.8.2017
- Ensihoito sote-rakenteissa
- Päivystysapu 116117

Vuoden 2017 uudistukset

TERVEYDENHUOLTOLAKI 39 §

- Ensihoitopalvelu on suunniteltava ja toteutettava yhteistyössä päivystävien terveydenhuollon toimipisteiden kanssa siten, että nämä **ja muut sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaan kotona annettavat päivystykselliset lähipalvelut** yhdessä muodostavat alueellisesti toiminnallisen kokonaisuuden.
- Sairaanhoidopiirin kuntayhtymä tekee ensihoidon palvelutasopäätöksen.
-
- Erityisvastuualueen **ensihoitokeskus valmistelee tavoitteet ajasta, jossa väestö tavoitetaan.**

TERVEYDENHUOLTOLAKI 40 §

Ensihoitopalveluun sisältyy:

- äkillisesti sairastuneen tai loukkaantuneen potilaan hoidon tarpeen arviointi ja kiireellinen hoito ensisijaisesti terveydenhuollon hoitolaitoksen ulkopuolella, eivät kuitenkaan meripelastuslaissa ([1145/2001](#)) tarkoitetut tehtävät, tarvittaessa potilaan kuljettaminen lääketieteellisesti arvioiden tarkoituksenmukaisimpaan hoitoyksikköön ja **äkillisesti sairastuneen tai vammautuneen potilaan jatkohoitoon liittyvät siirrot, silloin kun potilas tarvitsee siirron aikana vaativaa ja jatkuvaa hoitoa tai seurantaa; ([29.12.2016/1516](#))**

TERVEYDENHUOLTOLAKI 46 §

Ensihoitokeskuksen tehtävät:

- 1) valmistella ensihoidon palvelutasopäätökseen kuuluvat tavoitteet ajasta, jossa väestö sen erityisvastuualueella tavoitetaan, ottaen huomioon väestön ennakoitu palvelutarve, alueen sosiaali- ja terveystoimen päivystysrakenne ja erityisvastuualueen ensihoidon voimavarat;
- 2) vastata alueensa ensihoitopalvelun lääkäritasoisesta päivystyksestä;
- 3) **sovittaa yhteen ensihoitopalveluun kuuluvat potilassiirrot;**
- 4) suunnitella ja päättää lääkärihelikopteritoiminnasta erityisvastuualueellaan;
- 5) sovittaa yhteen Hätäkeskuslaitokselle annettavat terveystoimen hälytysohjeet;
- 6) yhdessä muiden erityisvastuualueiden kanssa valmistella ja yhteen sovittaa ensihoitopalvelun toimintaa koskevat lääketieteelliset hoito-ohjeet ja muut ensihoitopalvelua koskevat valtakunnalliset ohjeet;
- 7) vastata sosiaali- ja terveystoimen kansallisten korkean varautumisen viestintä- ja tietojärjestelmien aluepääkäyttötoiminnoista sekä osaltaan järjestelmien ylläpidosta;
- 8) osallistua alueellisten varautumis- ja valmiussuunnitelmien laatimiseen suuronnettomuuksien ja terveydenhuollon erityistilanteiden varalle yhdessä muiden viranomaisten, toimijoiden ja erityisvastuualueiden kanssa siten, että ne muodostavat kansallisen kokonaisuuden.

SOSIAALIPÄIVYSTYKSEN JA TERVEYDENHUOLLON YHTEISTYÖ

- Ensihoitokeskuksen yhteistyöstä sosiaalipäivystyksen kanssa säädetään sosiaalihuoltolain 29 a §:ssä.
- Alueen sosiaalipäivystyksen tehtävänä on yhteistyössä terveydenhuoltolain 46 §:ssä tarkoitetun ensihoitokeskuksen kanssa:
  - 1) sovittaa yhteen Hätäkeskuslaitokselle annettavat paikalliset ja alueelliset sosiaalitoimen hälytysohjeet ottaen huomioon terveystoimen hälytysohjeet;
  - 2) osallistua alueellaan varautumis- ja valmiussuunnitelmien laatimiseen häiriötilanteiden ja suuronnettomuuksien varalle yhdessä muiden viranomaisten, toimijoiden ja erityisvastuualueiden kanssa siten, että suunnitelmat muodostavat kansallisen kokonaisuuden.

STM:N ASETUS ENSIHOITOPALVELUSTA

Ensihoitokeskuksen tehtäviä täsmennettiin:

- Toiminnan yhteensovittaminen yhdessä muiden ensihoitokeskusten ja kiireellisen hoidon yksiköiden kanssa
- Soster:n kansallisen korkean varautumisen viestintä- ja tietojärjestelmien aluepääkäyttötoiminnot ja osaltaan järjestelmien ylläpito yhdessä muiden ensihoitokeskusten kanssa
- yhteen sovitettava muita alueensa ensihoitopalveluissa käytettäviä sähköisiä potilastietojärjestelmiä siten, että ne muodostavat sairaanhoitopiirien kanssa sovitun toiminnallisen kokonaisuuden

STM:N ASETUS ENSIHOITOPALVELUSTA

Ensihoidon palvelutasopäätös:

- 1 m² kokoiset solut jaetaan 4 alueluokkaan:
  - Ydintaajama
  - Muu taajama
  - Asuttu maaseutu
  - Muut alueet

Tavoittamisajat:

- A ja B kiireellisyysluokat: missä ajassa puolet alueen väestöstä tavoitetaan (keskiluku eli mediaani) sekä tunnuslukuja, joilla kuvataan missä ajassa 90 prosenttia väestöstä tavoitetaan (90 % osuus).
- C- ja D-kiireellisyysluokat: 90 prosenttia alueen väestöstä pyritään tavoittamaan C- tehtäväkiireellisyysluokassa 30 minuutissa ja D-tehtäväkiireellisyysluokassa kahdessa tunnissa.

STM:N ASETUS ENSIHOITOPALVELUSTA

Ensihoidon palvelutasopäätös:

- Asumattomille alueille (muut alueet -riskialueluokka) ei määritellä väestön tavoittamisaikoja, mutta ensihoitopalvelu on järjestettävä myös näillä alueilla.
- Tavoittamisaika määritellään viiveeksi ensimmäisen ensihoidon yksikön saamasta hälytyksestä siihen kun ensimmäinen yksikkö ilmoittaa olevansa kohteessa.
- Saman alueluokan väestön tulee saada yhdenvertainen palvelu koko erityisvastuualueella ensihoitopalvelun järjestämistavasta riippumatta.
- Palvelutasopäätösten toteumat raportoidaan kunkin alueluokan osalta sairaanhoitopiireittäin ja erityisvastuualueittain. Lisäksi raportoidaan viiveet tehtävistä, jotka eivät ole toteutuneet 90 % tavoittamisosuuksissa.

STM:N ASETUS ENSIHOITOPALVELUSTA

Ensihoidon yksiköt:

- Ensivasteyksikkö : ei muutoksia
- Perustason ja hoitotason yksiköt: ei muutoksia
- **Yhden henkilön yksikkö:**
  - yksi hoitotason ensihoitaja voi muodostaa ensihoitopalvelun yksikön, jonka tehtäviin kuuluu potilaiden hoidon tarpeen arviointi, välittömän hoidon aloittaminen sekä muiden ensihoitopalvelun yksiköiden tukeminen.
  - Tämän yksikön tehtäviin ei kuulu potilaan kuljettaminen.

Kenttäjohtajien tehtävissä korostetaan tilannekuvan ylläpitämistä, johtamista, hätäkeskuksen tukemista

Ensihoitopalvelu maakunta- ja sote- uudistuksessa

MAAKUNNAT

1.1.2020

Iso osa julkisten palveluiden järjestämismvastuusta siirtyy maakunnille.

MAAKUNTAUUDISTUS SUJUVOITTA JULKISTA HALLINTOA

STM 28/09/2017

Julkinen hallinto tänään

190 Sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatiota	22 Pelastuslaitosta
62 Ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-aluetta	18 Maakuntien liittoa
56 Maaseutu-hallintoa	15 TE-toimistoa
44 Lomitus, kunnallista paikallisyksikköä	15 ELY-keskusta

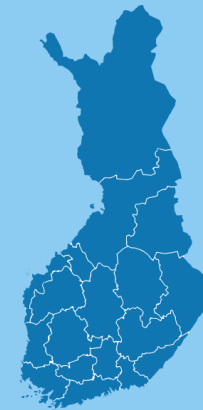
6 Aluehallinto-virastoa

KUNNAT

VALTIO

Julkinen hallinto 2020

18
MAA-
KUNTAA

LUOVA
Valtion lupa- ja valvontavirasto

KUNNAT

VALTIO

UUSI SOTE-RAKENNE 1.1.2020

STM 16/03/2017

Valtakunnallinen lupa- ja valvontaviranomainen

VALTIO

18

MAAKUNTAA

- Järjestämismvastuu
- Rahoitusvastuu
- Päättää palvelutasosta ja yhteistyösopimuksesta

5

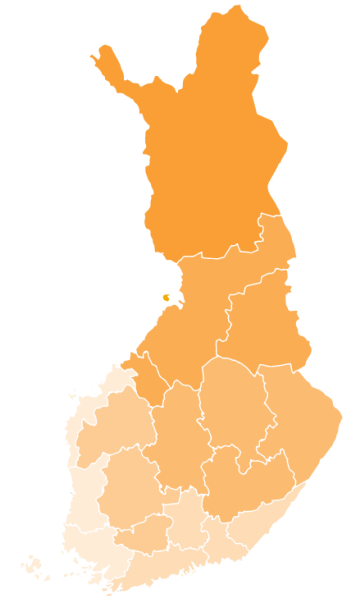
SOTE-YHTEISTYÖ-ALUEET

KUNNAT

Palveluntuottajat:

- Julkiset
- Yksityiset
- Kolmas sektori

ENSIHOITOPALVELU SOTE-RAKENTEISSA

- Ensihoitopalvelun järjestämisvastuu on 18 maakunnalla
- Ensihoidon järjestäminen on **viranomaistoimintaa** ja osa yhteiskunnan kokonaisturvallisuutta.
- Ensihoitopalvelun toimijat käyttävät viranomaisten yhteisiä kansallisia korkean varautumisen viestintä- ja tietojärjestelmiä.
- Ensihoitopalvelu suunnitellaan ja toteutetaan yhteistyössä **sosiaali- ja terveydenhuollon päivystysten** kanssa siten, että nämä ja muut sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaan **kotona annettavat päivystykselliset lähipalvelut** yhdessä muodostavat toiminnallisen kokonaisuuden.

ENSIHOITOPALVELUN PALVELUTASOPÄÄTÖS

Maakunta tekee ensihoidon palvelutasopäätöksen:

- ensihoitopalvelun järjestämistapa,
- palvelun sisältö,
- ensihoitopalveluun osallistuvilta edellytetty koulutus,
- väestön tavoittamista kuvaavat tavoiteajat yhteistyöalueittain yhdenvertaisesti valmisteltuna,
- muut tarpeelliset seikat,
- palvelu toteutetaan tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti ja siinä otetaan huomioon ensihoidon ruuhkatilanteet sekä yhteistyöalueen resurssit.

SOTE-YHTEISTYÖALUEET (5 KPL)

- Tehtävänä maakuntien järjestämän sosiaali- ja terveydenhuollon alueellinen yhteensovittaminen, kehittäminen ja yhteistyö
- Ensihoitokeskuksille nykyistä laajempia tehtäviä liittyen päivystykseen, valmiuteen ja varautumiseen
- Yhteistyöalueelle laaditaan maakuntien yhteistyösopimus, jossa sovitaan mm:
  - maakuntien työnjaosta ja yhteistyöstä ympärivuorokautisen päivystyksen tuottamisessa;
  - ensihoidon yhteistyöstä ja sovittamisesta yhteen muun toiminnan kanssa
  - ensihoitokeskuksen toiminnan rahoittamisesta
  - häiriö- ja poikkeustilanteisiin varautumisen edellyttämistä toimenpiteistä
- Yliopistolliset maakunnat hoitavat sopimuksen laatimisen edellyttämät hallintotehtävät

YHTEISTYÖALUEEN TEHTÄVIÄ

- **ohjata ja tukea** maakuntien ensihoidon **suunnittelua ja kehittämistä** ja maakuntien ensihoitopalvelua yhteistyöalueellaan ja **yhteen sovittaa** sitä muiden yhteistyöalueiden kesken;
- **valmistella ensihoidon palvelutasopäätökseen kuuluvat tavoitteet** tavoittamisajasta;
- yhdessä muiden yhteistyöalueiden kanssa valmistella ja yhteen sovittaa ensihoitopalvelun toimintaa koskevat **lääketieteelliset hoito-ohjeet** ja muut ensihoitopalvelua koskevat **valtakunnalliset ohjeet**;
- johtaa sosiaali- ja terveydenhuollon päivystystoiminnan häiriötilanteita koskevien **varautumis- ja valmiussuunnitelmien laatimista** yhdessä muiden viranomaisten, toimijoiden ja yhteistyöalueiden kanssa;
- koordinoida ensihoitopalvelun osalta kansallisesti yhtenäisen sosiaali- ja terveydenhuollon **päivystystoiminnan neuvonta- ja ohjauspalvelun** kehittämistä;
- antaa Hätäkeskuslaitokselle yhteistyöalueensa sosiaali- ja terveystoimen **hälytysohjeet**;

YHTEISTYÖALUEEN TEHTÄVIÄ

- **vastata sosiaali- ja terveystoimen kansallisten korkean varautumisen viestintä- ja tietojärjestelmien aluepääkäyttötoiminnoista, vastata osaltaan järjestelmien ylläpidosta;**
- **yhteen sovittaa yhteistyöalueen ensihoitolääkäritoimintaa ja vastata lääkäri- ja lääkintähelikopteritoiminnan lääketieteellisestä toiminnasta siten, että niistä muodostuu kansallinen kokonaisuus.**
- **tukea Hätäkeskuslaitosta ensihoitopalvelun tehtävien arvioinnissa ja resurssien käytössä;**
- luoda, ylläpitää ja välittää ajantasaista **tilannekuvaa** sosiaali- ja terveydenhuollon päivystystoiminnasta ja -resursseista;
- **vastata yhteistyöalueensa ensihoitohoitolääkäritasoisesta päivystyksestä**
- sovittaa yhteen ensihoitopalveluun kuuluvat potilassiirrot;

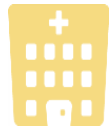
PÄIVYSTYSAPU 116 117

MITEN KANSALAISET PÄÄTYVÄT SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON PÄIVYSTYKSEEN?

- Hätänumero 112 tunnetaan hyvin
  - ohjautuu liikaa neuvontatyyppejä puheluita
  - Hätäkeskuslaitoksen haasteet selvittää ei-hätätilanteiden oikeaa vastetta
- Terveysneuvontapalvelut erittäin hajanaisesti ja epäyhtenäisesti järjestetty
  - STM selvitti vuonna 2015: kymmenittäin erilaisia numeroita
  - vaihtelut palvelun toteuttamisessa ja laadussa

KANSALLINEN PALVELULUPAUS

- 116 117 -puhelinnumero ja alueellinen ohjautuminen käytössä
- Tieto kirjataan rakenteisesti, yhteen näkymään ja tieto on hyötykäytettävissä
- 24/7/365 toimiva puhelinpalvelu, johon on integroituna digitaaliset palvelut ”Päivystysapu 116 117”-brändiksi
- Maakunnan muuhun palveluvalikoimaan integroituminen toteutettu
- Puheluiden ja tiedon siirtäminen hätänumeron ja päivystysavun välillä toteutuu valtakunnallisesti yhtenäisellä tavalla

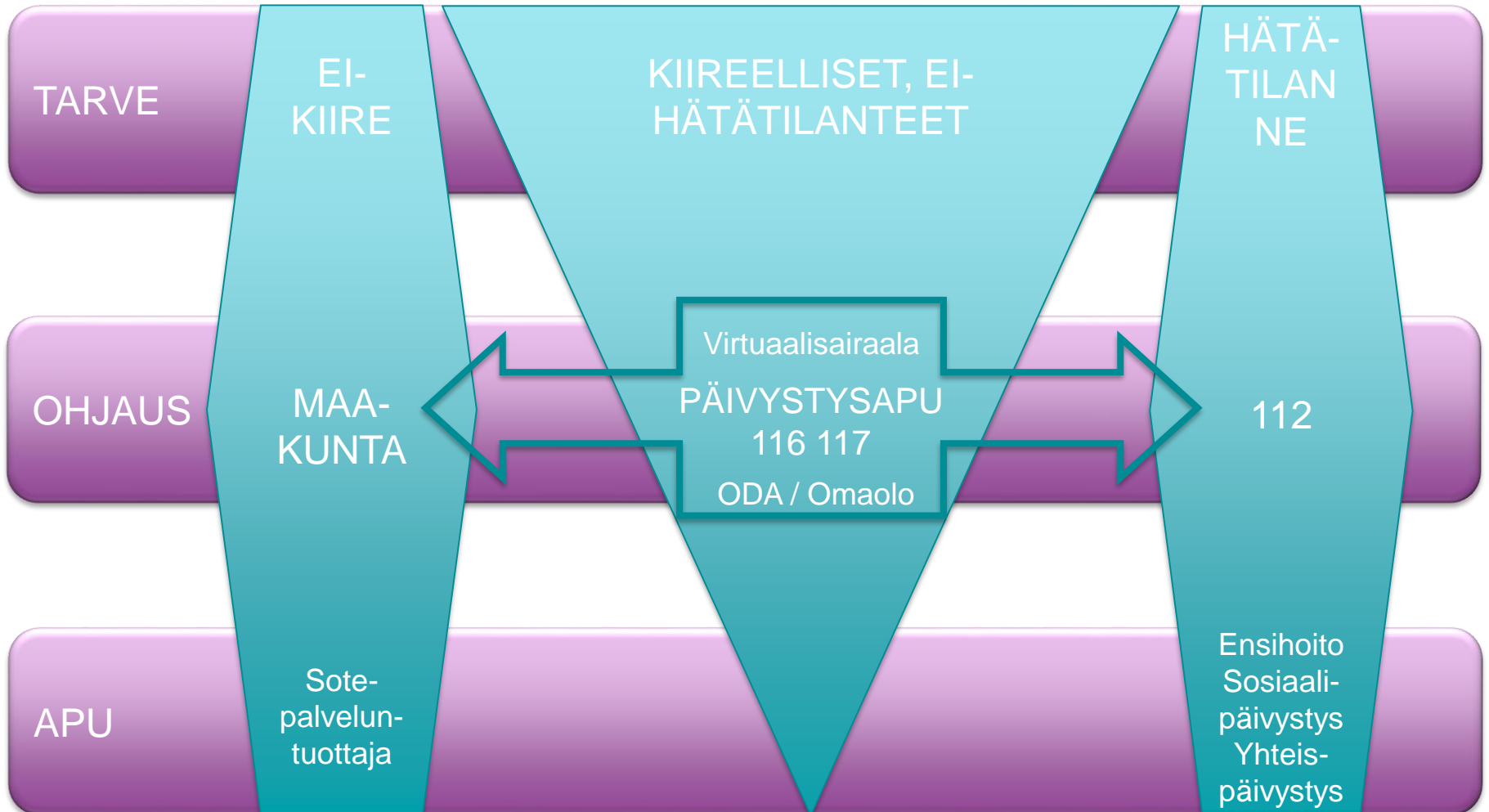
PILOTTIPROJEKTIT, SUUNNITELMA

- Aloittaneet
  - HUS/Porvoon sha 9.10.2017
  - KYS 4.12.2017
  - Kainuun sote 1.3.2018
- Keväällä 2018 alkavat
  - HUS/Hyvinkää 26.3.2018
  - EKsote 06/2018 (maakuntaintegraatio)
  - HUS/Helsinki 06/2018
- Alustavat syksy 2018
  - PPSHP & VSSHP (ODA/Virtuaalisairaala integraatio)
  - ESSOTE?
  - HUS laajentuminen?

ASUKKAIDEN TARPEISIIN VASTAAMINEN

Lisätietoja:

Anne Koskela

Sähköposti: anne.koskela@stm.fi

Sosiaali ja terveysministeriö

Internet: stm.fi

Twitter: [@STM_Uutiset](https://twitter.com/STM_Uutiset)

MALLIK
VAIH
UUSI K
lisää/k